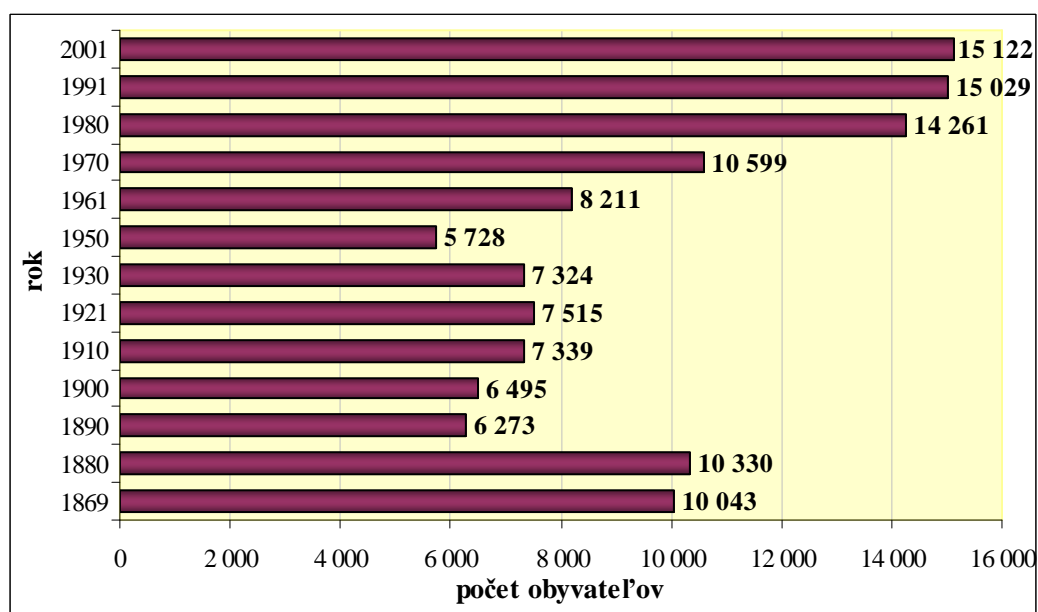

DEMOGRAFIA MESTA DETVA

Vývoj počtu obyvateľov

Pri sčítaní obyvateľstva v roku 1869 mala Detva 10 043 obyvateľov a bola na 7. mieste medzi najľudnatejšími sídlami Slovenska. Tento počet do roku 1880 vzrástol na 10 330 obyvateľov. V roku 1890 mala Detva 6 273 obyvateľov (graf 1). Tento pokles spôsobilo odčlenenie sa okolitých lazov a osád. Pri ďalších sčítaniach obyvateľstva sa pohyboval počet obyvateľov Detvy okolo 7 000. V roku 1940 dosiahol hodnotu 8 079 obyvateľov (Thurzo, in Figurová, 2006).

Graf 1 - Vývoj počtu obyvateľov mesta Detva v rokoch 1869 - 2001

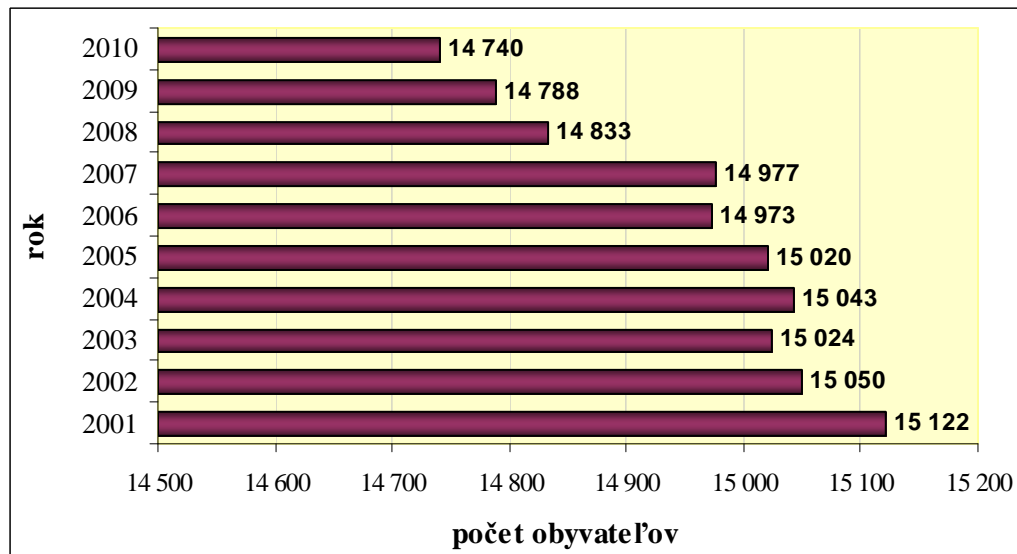
Zdroj: Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850 – 1970, 1978

http://portal.statistics.sk/files/Sekcie/sek_600/Demografia/SODB/Tabulky/tab5.pdf

V roku 1950 bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov na 5 728, čo môžeme považovať za dôsledok predchádzajúcich vojnových udalostí. Od roku 1950 do roku 1980 sa počet obyvateľov Detvy viac ako zdvojnásobil. Už v roku 1970 prekročil počet obyvateľov desaťtisícovú hranicu. Od roku 1980 do roku 2001 má počet obyvateľov stúpajúci, i keď v porovnaní s predchádzajúcim obdobím oveľa miernejší charakter.

Od roku 2001 počet obyvateľov Detvy až na rok 2004 a rok 2007 neustále klesá. Najväčší prepád nastal v roku 2008, kedy klesol počet obyvateľov oproti predchádzajúcemu roku o 144 a dosiahol tak stav 14 833 obyvateľov (graf 2). V rokoch 2009 a 2010 došlo k ďalšiemu zníženiu počtu obyvateľov.

Graf 2 - Vývoj počtu obyvateľov mesta Detva v rokoch 2001 - 2010

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674>

Dynamika obyvateľstva

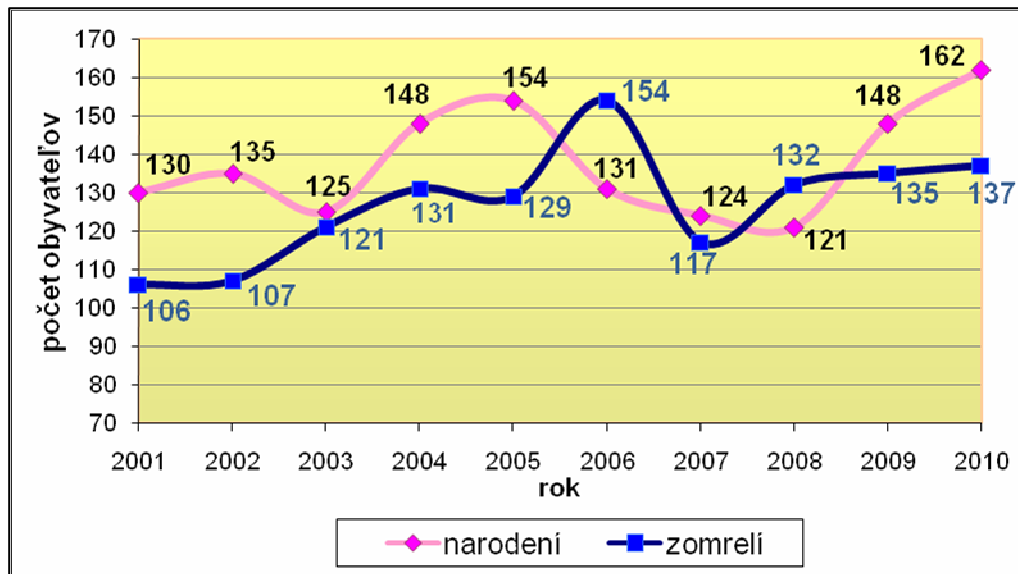
Prirodzený pohyb obyvateľstva predstavuje zmeny v počte obyvateľov, ktoré vychádzajú z procesu prirodzenej reprodukcie (Jurčová, 2002). Hlavnými prvkami tohto pohybu sú pôrodnosť (natalita) a úmrtnosť (mortalita) obyvateľstva. Prirodzený pohyb obyvateľstva sa zisťuje podľa vzťahu medzi počtom narodených (natalita) a počtom zomrelých (mortalita). Môže nadobudnúť kladné hodnoty, vtedy hovoríme o prirodzenom prírastku obyvateľstva alebo nadobúda záporné hodnoty a hovoríme o prirodzenom úbytku obyvateľstva (Mládek, 1992).

Od roku 2001 do roku 2010 mal počet živonarodených detí striedavo stúpajúci a klesajúci charakter. Najviac detí sa narodilo v roku 2010, kedy prišlo na svet 162 (10,97 ‰) novorodencov. V roku 2008 sa narodilo 121 detí (8,13 ‰), čo bol najnižší počet v sledovanom období (graf 3, tabuľka 1).

Počet zomrelých od roku 2001 do roku 2006 mal stúpajúci charakter. V roku 2006 zomrelo 154 ľudí (10,26 ‰), čo bolo maximum v sledovanom období.

Nepravidelný nárast či pokles natality a mortality sa odrazil na prirodzenom pohybe obyvateľstva v meste Detva. V roku 2006 a 2008 bol zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľstva (tabuľka 3), pričom v roku 2006 mal hodnotu -1,53 ‰ (-26 obyvateľov) a v roku 2008 hodnotu -0,74 ‰ (-11 obyvateľov).

Graf 3 - Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva v rokoch 2001 – 2010 v meste Detva

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674>

Tabuľka 1 - Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva v rokoch 2001 – 2010 v meste Detva

rok	počet narodených		počet zomrelých	
	abs.	‰	abs.	‰
2001	130	8,6	106	7,01
2002	135	8,97	107	7,11
2003	125	8,31	121	8,04
2004	148	9,85	131	8,72
2005	154	10,26	129	8,59
2006	131	8,73	154	10,26
2007	124	8,3	117	7,83
2008	121	8,13	132	8,87
2009	148	9,97	135	9,09
2010	162	10,97	137	9,28

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674>

Migračný pohyb obyvateľstva v sebe zahŕňa emigráciu (odsťahovanie sa) a imigráciu (pristťahovanie sa) (Mládek, 1992).

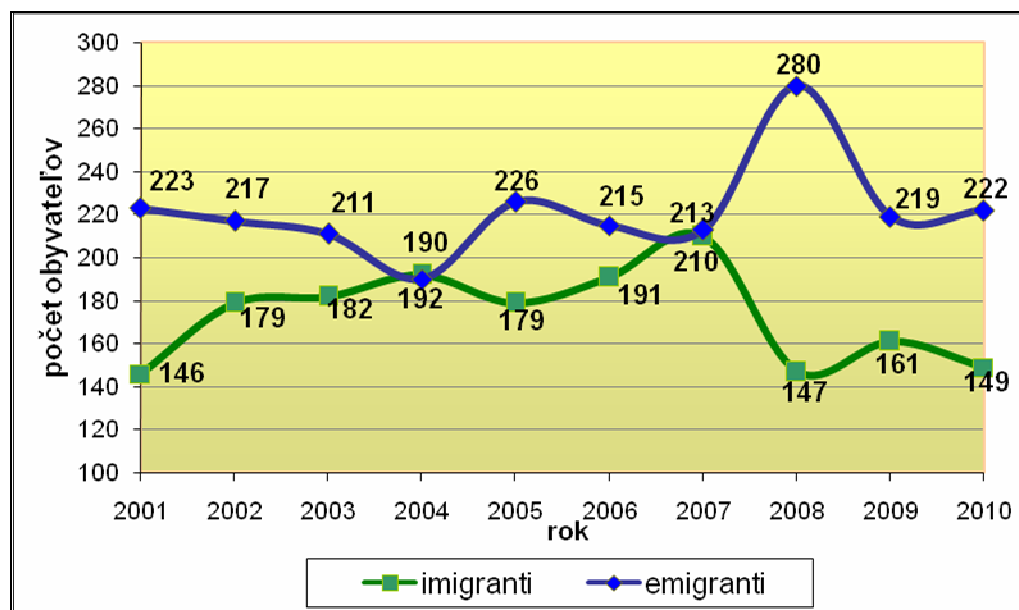
Za obdobie rokov 2001 až 2010 sa z Detvy celkovo vystahovalo 2 216 obyvateľov. Najväčšia emigrácia bola zaznamenaná v roku 2008 (graf 4, tabuľka 2), kedy sa odsťahovalo 280 obyvateľov (18,81 ‰) Detvy. Najmenej obyvateľov sa odsťahovalo v roku 2004, konkrétne 190 obyvateľov (12,62 ‰).

Celkovo sa počas rokov 2001 – 2010 priťahovalo do Detvy 1 736 obyvateľov. Najväčšia imigrácia bola v roku 2007, kedy sa do Detvy pristťahovalo 210 obyvateľov (14,06

‰). Najmenej imigrantov bolo v roku 2001 a 2008, kedy sa prisťahovalo 146 (9,66 ‰) a 147 (9,87 ‰) obyvateľov.

V Detve bol za obdobie rokov 2001 až 2010 zaznamenaný migračný prírastok len v roku 2004 (0,13 ‰), kedy sa do Detvy prisťahovalo o dvoch obyvateľov viac, ako sa odsťahovalo (tabuľka 2). V ostatných rokoch bol zaznamenaný migračný úbytok. Najnižšiu hodnotu -8,93 ‰ dosiahlo migračné saldo v roku 2008, kedy bol počet emigrantov o 133 vyšší ako počet imigrantov (tabuľka 3).

Graf 4 - Vývoj migračného pohybu obyvateľstva v Detve v rokoch 2001 – 2010

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674>

Tabuľka 2 - Vývoj migračného pohybu obyvateľstva v Detve v rokoch 2001 – 2010

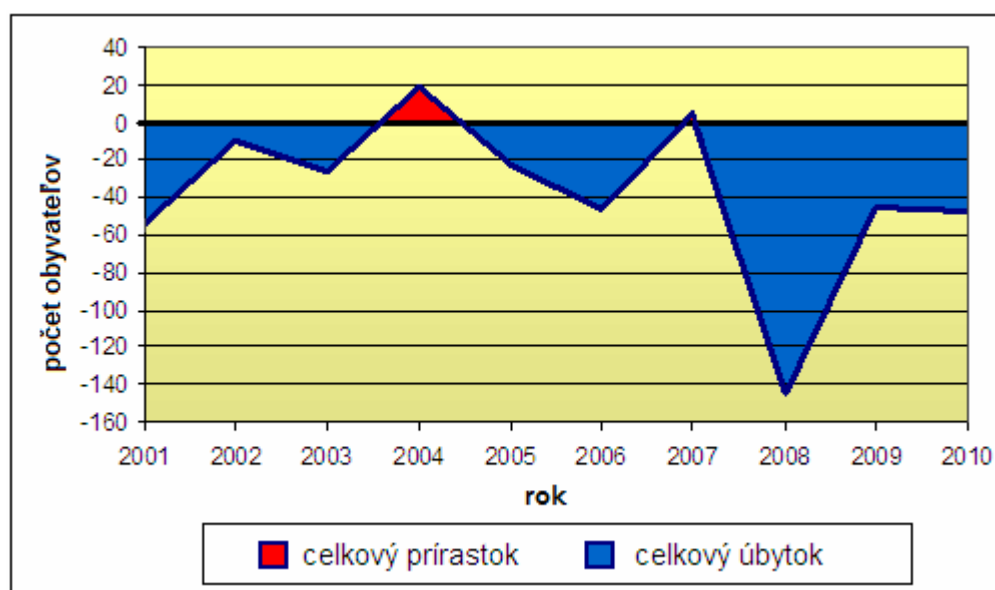
rok	emigrácia		imigrácia	
	abs.	‰	abs.	‰
2001	223	14,76	146	9,66
2002	217	14,43	179	11,9
2003	211	14,02	182	8,00
2004	190	12,65	192	12,78
2005	226	15,05	179	11,92
2006	215	14,33	191	12,73
2007	213	14,26	210	14,06
2008	280	18,81	147	9,87
2009	219	14,75	161	10,84
2010	222	15,03	149	10,09

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674>

Celkový pohyb obyvateľstva je výsledok súčtu prirodzeného (natalita + mortalita) a migračného pohybu (imigrácia + emigrácia). Prejavuje sa ako celkový prírastok alebo celkový úbytok obyvateľstva (Mládek, 1992).

Celkový prírastok obyvateľstva v meste Detva bol zaznamenaný v roku 2004 a v roku 2007 (graf 5, tabuľka 3). V roku 2004 pribudlo 19 obyvateľov (1,26 ‰) a v roku 2007 pribudli 4 obyvatelia (0,27 ‰). V ostatných rokoch bol zaznamenaný celkový úbytok obyvateľstva. Najväčší celkový úbytok obyvateľstva bol v roku 2008, kedy klesol počet obyvateľov v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 144 obyvateľov (-9,67 ‰).

Graf 5 - Vývoj celkového pohybu obyvateľstva v Detve v rokoch 2001 - 2010

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674>

Tabuľka 3 – Vývoj celkového pohybu obyvateľstva v Detve v rokoch 2001 - 2010

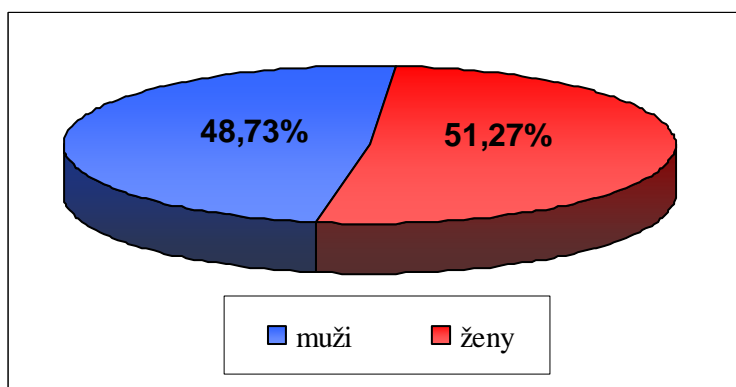
rok	prirodzený prírastok/úbytok		migračný prírastok/úbytok		celkový úbytok/prírastok	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
2001	23	1,52	-77	-5,1	-54	-3,57
2002	27	1,79	-38	-2,53	-11	-0,73
2003	3	0,2	-29	-1,93	-26	-1,73
2004	17	1,13	2	0,13	19	1,26
2005	24	1,6	-47	-3,13	-23	-1,53
2006	-23	-1,53	-24	-1,6	-47	-3,13
2007	7	0,47	-3	-0,2	4	0,27
2008	-11	-0,74	-133	-8,93	-144	-9,67
2009	13	0,88	-58	-3,91	-45	-3,03
2010	25	1,69	-73	-4,94	-48	-3,25

Zdroj: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674>

Štruktúra obyvateľstva podľa biologických znakov

Štruktúru *obyvateľstva podľa pohlavia* v roku 2010 zobrazuje graf 6. V roku 2010 bolo z celkového počtu 14 740 obyvateľov Detvy 7 183 mužov (48,73 %) a 7 557 žien (51,27 %).

Graf 6 - Štruktúra obyvateľstva mesta Detva podľa pohlavia v roku 2010

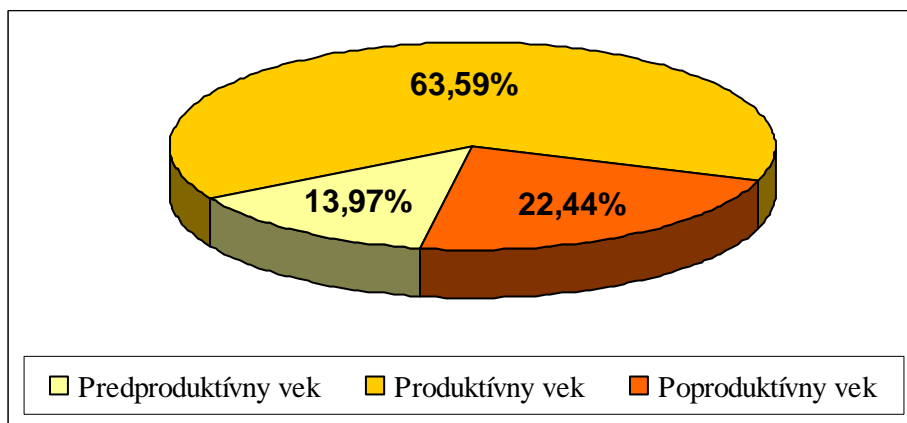

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

Detailnejšiu štruktúru obyvateľstva podľa pohlavia v roku 2010 uvádzame podľa základných vekových kategórií. *Vekovú štruktúru obyvateľstva* v roku 2010 v Detve zobrazuje graf 8.

V roku 2010 patrilo do kategórie predproduktívny vek (0-14 rokov) spolu 2 059 obyvateľov, z toho 1 076 mužov (52,26 %) a 983 žien (47,74 %). Táto kategória tvorila spolu 13,97 % obyvateľstva (graf 7).

Graf 7 - Štruktúra obyvateľstva mesta Detva podľa produktívnych vekových skupín v roku 2010

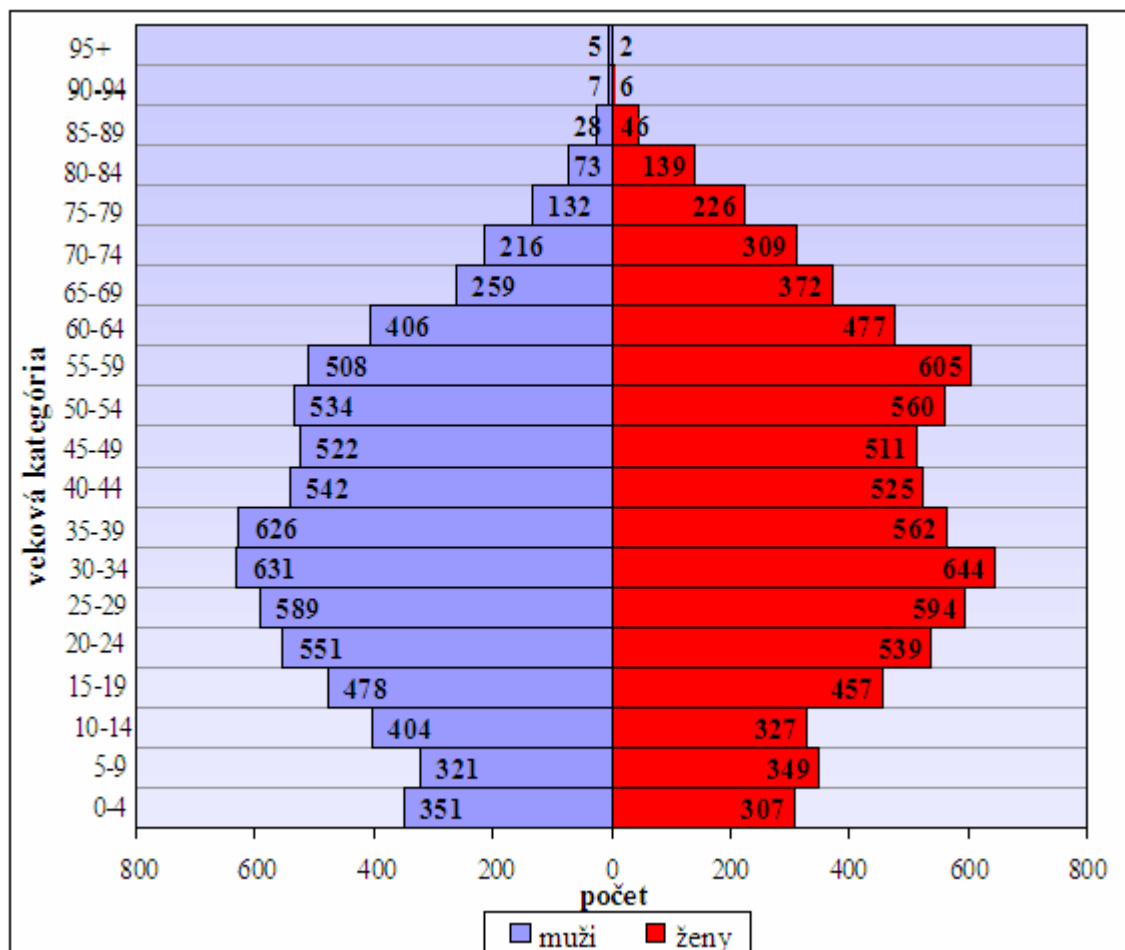

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

Do kategórie produktívny vek sú zahrnutí muži od 15 do 59 rokov a ženy od 15 do 54 rokov. V Detve je 9 373 obyvateľov v produktívnom veku, čo tvorí 63,59 % podiel z celkového počtu obyvateľov. Z tohto počtu je 4 392 žien (46,86 %). Obyvateľov mužského pohlavia v produktívnom veku je 4 981 (53,14 %). Obyvateľstvo poproduktívneho veku, teda muži nad 60 rokov a ženy nad 55 rokov, tvorí viac ako 22 % populácie, z toho je 1 126 mužov (34,04 %) a 2 182 žien (65,96 %).

Veková pyramída (graf 8) populácie mesta Detva za rok 2010 je regresívneho typu. Pyramída má zúženú základňu, čo je dôsledok stále nižšieho počtu novorodencov. Naopak, zvyšuje sa zatúpenie obyvateľstva v staršom veku, ktoré prevláda nad detskou zložkou obyvateľstva.

Graf 8 - Veková pyramída podľa päťročných vekových kategórii obyvateľstva v meste Detva v roku 2010

Zdroj: ŠÚ SR, 2011

Štruktúra obyvateľstva podľa kultúrnych znakov

Štruktúru *obyvateľstva podľa vzdelania* sme hodnotili podľa údajov zo sčítania obyvateľstva v roku 2001. Podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) v roku 2001 má základné vzdelanie v meste Detva približne 20 % obyvateľov (tabuľka 4). Učňovské vzdelanie bez maturity má cca 23 % obyvateľov a stredné odborné bez maturity približne 1,3 % obyvateľov. Úplné stredné vzdelanie dosiahlo 27,77 % obyvateľov, z toho úplné stredné všeobecné 3,4 %. Obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním je v meste Detva približne 6 %.

Tabuľka 4 - Štruktúra obyvateľstva mesta Detva a okresu Detva v roku 2001 podľa vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	mesto Detva	
	spolu	%
Základné	3 056	20,21
Učňovské (bez maturity)	3 444	22,77
Stredné odborné (bez maturity)	202	1,34
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	1 043	6,90
Úplné stredné odborné (s maturitou)	2 641	17,46
Úplné stredné všeobecné	515	3,41
Vyššie	41	0,27
Vysokoškolské bakalárske	50	0,33
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	830	5,49
Vysokoškolské doktorandské	19	0,13
Ostatní bez udania školského vzdelania	233	1,54
Ostatní bez školského vzdelania	39	0,26
Deti do 16 rokov	3 009	19,90
Spolu	15 122	100

Zdroj: SODB, 2001

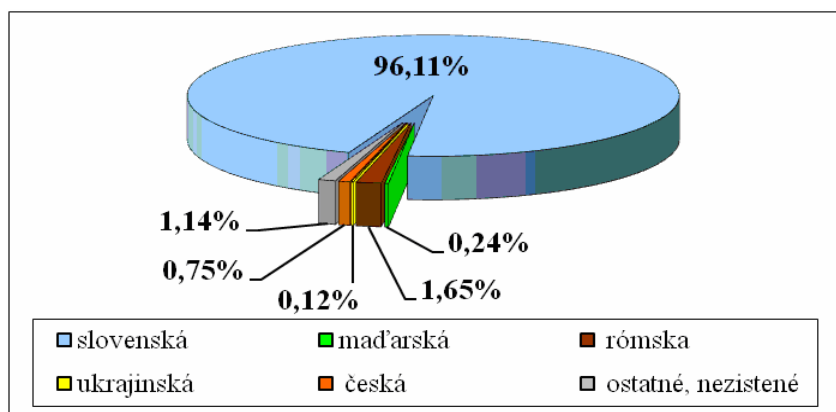
Podľa národnostného zloženia je obyvateľstvo Detvy homogénne. K slovenskej národnosti sa hlási približne 96 % obyvateľov (graf 9, tabuľka 5). Ostatné národnosti sú len málo zastúpené (SODB, 2001). Z nich najväčšie zastúpenie má rómska národnosť (1,65 %), no podľa miestnych zisťovaní je reálny počet obyvateľov rómskej národnosti približne 950 obyvateľov, čo by predstavovalo cca 6,3 % (Komunitný plán, 2010).

Tabuľka 5 - Štruktúra obyvateľstva mesta Detva v roku 2001 podľa národnosti

počet obyvateľov	Národnosť					
	slovenská	maďarská	rómska	ukrajinská	česká	ostatné, nezistené
abs.	14 534	36	249	18	113	172
%	96,11	0,24	1,65	0,12	0,75	1,14

Zdroj: SODB, 2001

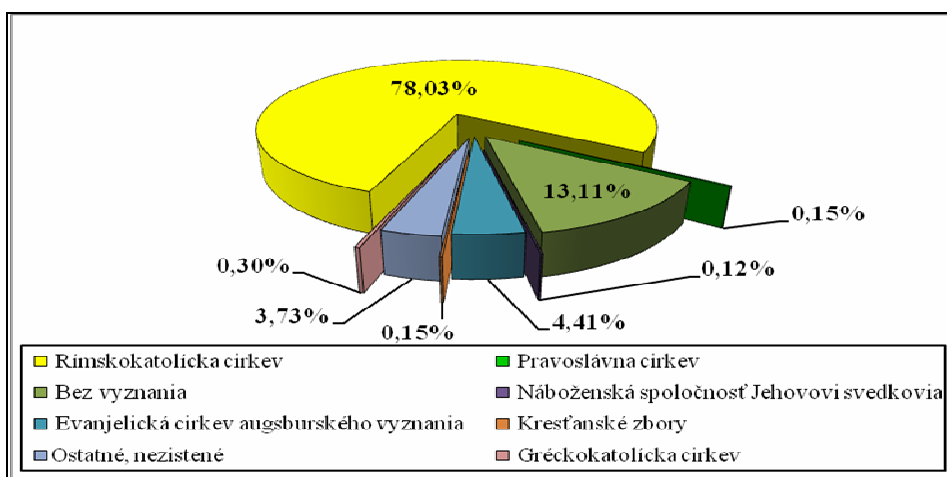
Graf 9 - Štruktúra obyvateľstva mesta Detva podľa národnosti v roku 2001

Zdroj: SODB, 2001

V štruktúre obyvateľstva podľa vierovyznania majú výraznú prevahu (78 %) obyvatelia, ktorí sa hlásia k rímskokatolíckemu vierovyznaniu (graf 10, tabuľka 6).

Graf 10 - Štruktúra obyvateľstva mesta Detva podľa vierovyznania v roku 2001

Zdroj: SODB, 2001

Tabuľka 6 - Štruktúra obyvateľstva mesta Detva v roku 2001 podľa vierovyznania

Náboženské vyznanie / cirkev	počet obyvateľov	
	abs.	%
Rímskokatolícka cirkev	11 800	78,03%
Bez vyznania	1 982	13,11%
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	667	4,41%
Gréckokatolícka cirkev	45	0,30%
Kresťanské zbory	23	0,15%
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	18	0,12%
Nezistené	503	3,33%
Ostatné	61	0,40%
Pravoslávna cirkev	23	0,15%

Zdroj: SODB, 2001

Podiel obyvateľov, ktorí sa hlásia k niektorej z ďalších kresťanských cirkví je 5 %. Z nich najväčšie zastúpenie má evanjelická cirkev augsburského vyznania, ku ktorej sa hlási 4,41 % obyvateľov Detvy. Viac ako 13 % obyvateľov sa nehlási k žiadnemu vierovyznaniu a 3,73 % sa hlási k inému vierovyznaniu, alebo svoje vierovyznanie neuvádza.

Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomických znakov

V štruktúre *obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity* majú podľa sčítania obyvateľstva z roku 2001 miernu prevahu muži (56,1 %) nad ženami (50,3 %). Celkový počet ekonomicky aktívnych osôb je spolu 8 041, t.j. 53,2% populácie. Z celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO) najviac obyvateľov pracuje v priemyselnej výrobe (30,6 %). V poľnohospodárstve pracuje cca 1,5 %, v stavebníctve cca 2 %, v obchode cca 9 %, vo verejnej správe cca 6 %, v zdravotníctve cca 3 % EAO (tabuľka 7). Z celkového počtu 8 041 EAO odchádza za prácou do iných miest najmä Zvolena, resp. aj do vzdialenejších miest a do zahraničia približne 24 % EAO.

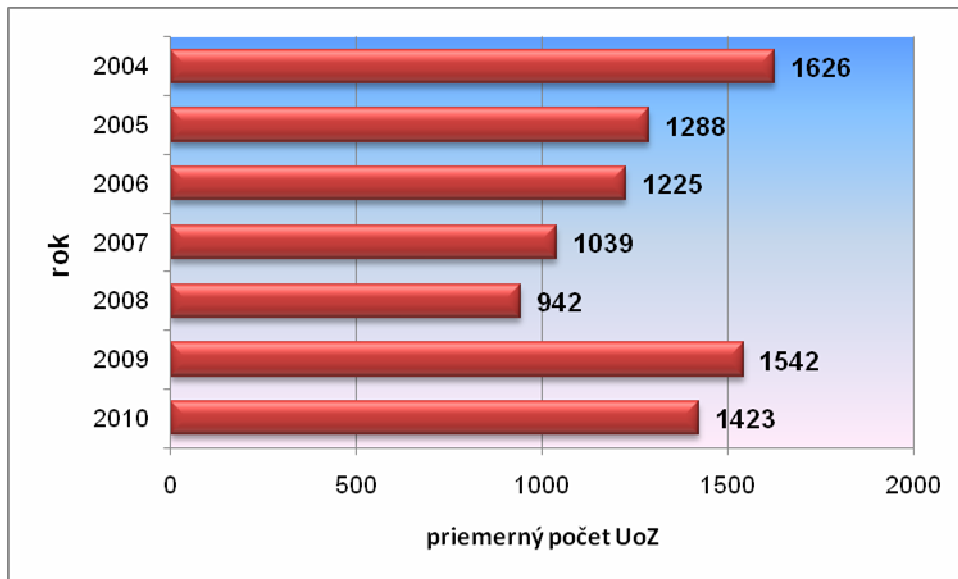
Tabuľka 7 - Štruktúra obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity v jednotlivých odvetviach hospodárstva v meste Detva v roku 2001

Odvetvie hospodárstva	EAO	
	abs.	%
Doprava, skladovanie a spoje	386	4,80
EA bez udania odvetví	2 121	26,38
Hotely a reštaurácie	188	2,34
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	95	1,18
Nehnutelnosti, prenajímanie a obchodné služby, výskum a vývoj	358	4,45
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	148	1,84
Peňažníctvo a poisťovníctvo	63	0,78
Priemyselná výroba	2 460	30,59
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo, rybolov a chov rýb	114	1,42
Stavebníctvo	163	2,03
Školstvo	436	5,42
Ťažba nerastných surovín	16	0,20
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	713	8,87
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	481	5,98
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	61	0,76
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	238	2,96
Spolu	8 041	100

Zdroj: SODB, 2001

V rámci štruktúry obyvateľstva podľa ekonomických znakov je osobitne riešená problematika *nezamestnanosti*. V meste Detva bolo za obdobie od januára 2004 do decembra 2010 najviac evidovaných nezamestnaných vo februári roku 2004, kedy bolo evidovaných 1 887 nezamestnaných, čo sa premietlo aj do celoročného priemeru počtu nezamestnaných ľudí (graf 11).

Graf 11 - Vývoj priemerného počtu evidovaných nezamestnaných v Detve v rokoch 2004 až 2010

Zdroj: UPSVaR Zvolen, 2011

Od roku 2004 do apríla 2008 počet nezamestnaných výrazne klesal. V apríli roku 2008 bolo v Detve 891 evidovaných nezamestnaných (10,4 % miera nezamestnanosti), čo bolo absolútne minimum sledovaného obdobia. Odvtedy počet nezamestnaných opäť narastal až do januára 2010, kedy bolo evidovaných 1 658 uchádzačov o zamestnanie a miera nezamestnanosti prekročila hranicu 20 %. Počas ostatných mesiacov v roku 2010 počet uchádzačov o zamestnanie klesol približne o 350 a miera nezamestnanosti klesla pod 16 %.

V Detve, 15.08.2011

Spracovala: Mgr. Katarína Melichová

Zdroje informácií:

JURČOVÁ, D. 2002. *Krátky slovník základných demografických pojmov*. Bratislava : Inštitút informatiky a štatistiky, 2002. 38 s.

http://ec.europa.eu/translation/slovak/guidelines/documents/demographic_terms_sk.pdf

(2011-08-08)

MLÁDEK, J. 1992. *Základy geografie obyvateľstva*. 1. vyd. Bratislava : SPN, 1992. 230 s. ISBN 80-80-00768-0

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB MESTA DETVA. 2009.

http://www.detva.sk/?id_menu=51008&limited_level=1&stop_menu=38896 (2011-08-04)

PRACOVISKO ŠÚ SR V BANSKEJ BYSTRICI. 2011. *Vekové zloženie obyvateľstva Banskobystrického kraja k 31.12.2010*. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=35995>

(2011-07-26)

RETROSPEKTIVNÍ LEXIKON OBCÍ ČSSR 1850 – 1970. 1978. Praha : Federálny štatistický úrad, 1978

THURZO, I. 2006. Ľudová architektúra Detvy v kontexte jej stavebného vývinu. In: Figurová, T. 2006. *Detva : Tradície, premeny a súčasnosť*. 1. vyd. Detva, 2006. s. 47 - 52 ISBN 80-969586-0-7

<http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=6674> (2011-07-27)

<http://www.upsvar-zv.sk/statistiky.php> (2011-08-11)